

**Referát pro Setkání støedoèeských amatérských divadelníkù na 57. JH
dne 2. 8. 1987 od 13 hod. ve Staropadolské hospodì v Hronovì**

Vážené soudružky, soudruzì, milí divadelní pøatelé, drazí hosté,

dovolte mi, abych uèinil tradièní rekapitulaci toho nejdùležitijšího, co se událo v oblasti amatérského divadla v uplynulé divadelní sezónì ve Støedoèeském kraji a poté vás seznámil s tím, co plánujeme v období, které stojí pøed námi. Vyhnu se tentokrát obvyklému výøtu uvádìných titulù a souborù na jednotlivých akcích pøehlídkového typu, stejnì tak údajùm o termínech jejich konání, nebo□ tyto informace jsme pro vás pøipravili v písemné podobì a máte je všichni k dispozici.

Nuže: První akcí divadelní sezóny 1966/87 byl Festival mladého amatérského divadla v Podìbradech. Dramaturgická skladba festivalu byla vedena snahou soustøedit v Podìbradech to, co lze v amatérském divadle oznaít pokrokovým, inspirativním, myšlenkovì mladým, dramaturgicky objevným a co nese jako společného jmenovatele znamení kvality a tvoøivosti. Tento zámìr se v podstatì podaøilo naplnit. Jsme si pøitom vidomi, že k jeho dokonání by bezesporu více, než nikteré vybrané inscenace, dopomohla pøítomnost souboru z Lysé n. L. s adaptací Èechovových povídek a aktovek, uvádìné pod názvem Svùj k svému a pøítomnost pražského DOPRAPA s jeho inscenací Polepšovna. Oba soubory však pro výjezdy svých èlenù do zahranièí nemohly s tímto tituly na FEMAD vystoupit. Loòský 14. roèník festivalu byl opìt velice pestrý žánrovì, ale i pokud jde o inscenaèní postupy, metody práce a poetiku jednotlivých souborù. Sami úèastníci jej oznaèili po stránce dramaturgického výběru jako zdaøilý a **z hlediska inspirativnosti jako zcela výjimeènou akci v Èeskoslovensku**. V celku nepøevýšil dva pøedchozí roèníky, ale také v zásadì nepodkroèil jejich vysokou úroveò.

Pohlédnete-li na dramaturgii festivalu, shledáte naprostou pøevahu pùvodní autorské kolektivní divadelní tvorby - 9 titulù, k nim se øadí 2 autorská zpracování dramatické a literární klasiky, 1 øecká klasika, 2 souèasnè hry sovítských a 2 hry polských autorù.

Charakter festivalu se vzpírá oznaèování nejlepších inscenací, nicménì za nejinspirativnìjší byla oznaèena vystoupení Josefa Brùèka z LDS Tatramani z Bechynì, pøedstavení souboru Faux pas z Nitry, dále pak souboru zTøince

Divadla Visita, slánského Dividýlka a v neposlední řadě Východočeského loutkového divadla Drak.

Neodmyslitelnou součástí podíbradského FEMAD jsou diskuse k uvedeným inscenacím. Po léta vynalézaná a tříbená forma této součásti festivalu došla v loňském roce k zamýšlené smysluplnosti v odhalování zákonitostí divadelní práce, v účelném třibení názorů, v dobírání se a pojmenování podstatných i jevových stránek současné divadelní činnosti a objevování nových možností divadla, vedoucích k jeho dalšímu rozvoji a společenské působnosti.

Organizace náročnost takové akce, jakou je FEMAD, s sebou nese řadu problémů a nedostatků. Nebyl jich prost ani minulý ročník. Je třeba však říci, že většinu nedostatků, které kulminovaly v předchozím ročníku, se podařilo odstranit. Podařilo se zajistit dva vhodnější prostory pro diskuse, velice dobře bylo organizováno ubytování, výrazně se zlepšila pořadatelská služba a vlastní přístup hlavního organizátora k zabezpečení festivalu v mnoha ohledech. Mj. nemalým přínosem bylo vybudování stupňovitého hlediště v malém sále divadla Na kovárni, o němž se zasloužili především obitavci z rakovnického souboru. Nedřešeným hlavním problémem zůstaly i nadále prostorové možnosti pro realizaci představení, která vyžadují větší sálový prostor. Jako zcela nevyhovující se potvrdilo využití sálu Záložny, jako problematické pak využívání foyeru divadla k diskusím. Co zlepšovat je zvláště pokud jde o pořadatelskou službu, o zajišťování občerstvení účastníků, technické zabezpečení.

Přes všechny, byť nevyslovené, problémy FEMAD potvrdil i v roce 1986 svoji jedinečnost a své oprávněné místo mezi akcemi svého druhu. Je stále vyhledávan divadelníky z Československa takovou mírou, která překračuje dvojnásobně až trojnásobně možnosti stávajících prostorových aj. kapacit. Domníváme se, že tato skutečnost vypovídá nepřímo, leč průkazně o nesporných kvalitách festivalu. Tato skutečnost je současně tou nejlepší odpovědí všem, kdo se snažili - ať k tomu byli povoláni či nikoli - zlehčit, ba dokonce postavit no hlavu, výsledky mnohaleté usilovné a obitavé práce, a to nejen těch, kdo se podíleli na přípravě festivalu, ale ve své podstatě zvláště těch, kdo bezprostředně táhnou káru pokroku v amatérském divadle - tj. vlastních tvůrců inscenací, které byly na FEMAD uvedeny. Je to také nejlepší odpověď pro všechny

ty, kdo nedostatek vlastního tvůrčího ducha vyvažují opatrností a alibismem.

Druhou akcí minulé divadelní sezóny byl Erbenův Žebrák. Jeho inscenace a besedy o nich přispíly k naplnění základního poslání přehlídky, tj. k hledání odpovědi na otázku „jak promlouvat klasikou k nejaktuálnějším problémům současnosti“. Pohlédnete-li na programovou skladbu přehlídky, zjistíte, že zde byly odrazovým můstkem k naplnění základního poslání této nesoutěžní přehlídky hodnotná dramaturgie ruku v ruce s podnětnými inscenacemi poeiny. Výjimku zde tvoří domácí soubor, který má právo vystoupit i s hrou, kterou nelze označit za klasiku a představení určené dětskému publiku.

Erbenův Žebrák se již tradičně honosí takovou návštěvností, která není srovnatelná s žádnou další přehlídkou v kraji. Toho je docilováno výbornou organizací pořadatelů, ale také konstruktivním zájmem a permanentní přítomností předních zástupců okresních a místních stranických, státních a dalších společenských institucí, poeínaje předsedou ONV v Berouni. Je to příklad a vzor účinné kulturní politické práce, která je, žel, v některých okresech a místech požadujících krajské přehlídky nedoceňována, v některých dokonce pomíjena vůbec.

Erbenův Žebrák je tradičně více než jiné, také akcí výrazného společenského charakteru. Tato zdánlivě jednoznačná premisa, se však může z hlediska potřeb rozvoje amatérského divadla jevit jako překážka pro prohloubení pracovní části přehlídky. Úvahy na toto téma odeznily na posledním zasedání KPS pro amatérské divadlo. Osobně se domnívám, že neoprávněně, diskutována byla i otázka aktuálního obsahového zaměření Erbenova Žebráku, tj. zda zacílení na divadelní klasiku a jednou za pět let na soubory se stoletou a delší tradicí je v současnosti smysluplné. Byli bychom rádi, kdyby se k této otázce vyjádřil širší aktiv amatérských divadelníků - příležitost k tomu skýtá i diskuse na tomto našem dnešním setkání.

V pořadí třetí akcí minulé divadelní sezóny byla krajská soutěžní přehlídka inscenací her pro děti v Rakovníku. Dramaturgický výběr souborů se orientoval výhradně na hry českých autorů. Umělecká úroveň zvolených textových předloh byla velice různá. Při jiném srovnání těchto textů než mezi sebou, bychom mohli říci, že celkově podprůměrná. Je to jen opitovné potvrzení stávající

situace v oblasti současné dramatiky pro děti. Sama kvalita textových předloh nebyla však bezesbýtka určující pro vlastní inscenační výsledky. Pro ty se projevíly jako určující zkušenosti režisérů, jejich tvůrčí invence a herecká vybavenost toho kterého souboru.

Vídání podmínek, za kterých se utváří divadlo pro děti, tj. - pøiznejme si: za zjevného společenského nedoceňování této oblasti divadelní činnosti - vede ke kvalitativní nižší úrovni výsledků práce při inscenování her pro děti ve srovnání s výsledky ve všech dalších oblastech divadelní činnosti. Vede k značnému zúžení okruhu souborů, které se touto činností pravidelně zabývají. Vídání těchto podmínek vede mj. k tomu, že ti, kdož docílují výjimečných výsledků při inscenování her pro dospělé, se zpravidla nevinují práci, určené dětskému publiku. Hry pro děti jsou namnoze v rukou začínajících amatérských režisérů a herců. Z šesti režisérů, jejichž výsledky práce byly na přehlídce uvedeny, byla polovina režiséry debutanty. U čtyř souborů z šesti jsme sledovali hereckou práci těch, kteří v uvedených hrách stanuli první či podruhé před publikem. U některých souborů šlo dokonce o celé týmy začínajících, doplněné nevelkým počtem těch, jejichž herecká zkušenost je letitá.

Jak daleko jsme od slov Stanislavského, jimiž si odpovídá na otázku jak se má hrát pro děti. Říká: Stejně jako pro dospělé, jen o kapánek líp. Pouze o jediném představení rakovnické přehlídky lze říci, že přeskočilo lačku průměru. Bylo z dílny kolínského Malého divadla. Jeho inscenace byla doporučena k účasti na národní přehlídce Dospělí dětem, která se uskutečnila ve Stráži pod Ralskem v říjnu t.r.

Soutěžní inscenace neukázaly jen na problémy, vycházející z neadekvátního klimatu oblasti dramatiky pro děti a stávající inscenační praxe. Poukázaly také na pozitivní jevy, jež se zdají být předpokladem pro lepší budoucnost amatérského divadla pro děti.

Mezi ty nejzávažnější a nejslibnější náležitosti skutečnosti, že jsme v případě kolínského divadla v podstatě zaznamenali jeden z prvních pokusů o výrazný autorský přístup v našem kraji, nemění výraznou práci dramaturgickou vykonali při přípravě inscenací Neratoviětí a Slánští. V diskusích k představením i mimo ně převládl zdravý duch odhodlání dát se na cestu autorského divadla pro

dítí, „zkusit to“, oproti až dosud pøevažujícímu pláèi nad tím, že chybí kvalitní dramatika pro dítí. Víím, že ke skuteènému výkroku na pole autorského divadla pro dítí zbývá ještì dlouhý èas, podepøený sbíráním znalostí a zkušeností. Nicménì fakt, že o takovém kroku amatérští divadelníci zaèali vùbec uvažovat, je vskutku zcela nový. Pøipoèteme-li zjevnou invenci režisérských debutantù a nebývalé množství nadaných pøislušníkù nejmladší dospìlé herecké generace, máme dùvod viøit v to, že se ledy divadla pro dítí ve Støedoèeském kraji zaèínají hýbat.

Poslední divadelní akci kalendáøního roku 1986 byl 2. roèník Krajské dílny dítského divadla v Mnichovì Hradišti. Oblast dítského divadla a dramatické výchovy dítí je v našem kraji dalším bolavým místem amatérské divadelní èinnosti. Jedním z úèinných prostøedkù, vedoucích ke kvalitativní promìní dítského divadla, se stala právi dílna v Mnichovì Hradišti, která umožòuje konfrontovat nejen výsledky práce souborù, nechává nahlédnout do metod jejich práce, dává pøíležitost prezentace rozpracovaných inscenací, ale umožòuje také svým pravidelným návštívníkùm systematické osvojování potøebných poznatkù a zkušeností. Zahajovací roèník dílny byl vìnován principùm a praktikám dramatické výchovy dítí. Druhý roèník se vìnoval otázkám dramaturgie v dítském divadelním souboru. Byl otevøen semináøem praktické dramaturgie, vedeným Jarmilou Èerníkovou-Drobnou, které byla zároveò vedoucí lektorkou celé dílny. V celodenním sobotním maratónu pøedstavení, ukázek práce a metod práce úèastníci uvidìli vcelku osm vystoupení divadelních souborù ze Støedoèeského kraje. K pøíjemným pøekvapením dílny patøilo zejména vystoupení souboru Hostivít ZŠ Hostivice a souboru Pajduláci z Kralup n. Vltavou. Sobotní veèer byl vìnován diskusi k pøedvedeným pøedstavením a ukázkám. Tematické zamìøení dílny diskusi orientovalo zejména na otázky dramaturgické. Byla to ideální pøíležitost ozøejmit si poznatky z úvodního semináøe na konkrétních pøíkladech. Závìreèná èást dílny byla vìnována inspirativním ukázkám práce hostujících souborù, výmìní zkušeností a potøebným zobecnìním.

Zájem o druhý roèník dílny pøekonal možnosti ubytovacích kapacit i úèast vedoucích v zahajovacím roèníku. Je to skuteènost o to potìšitelnìjší, oè ménì èasu uplynulo od doby, kdy do Mnichova Hradišti za úèelem nabývání poznatkù pøijíždìli v prùmìru 3 vedoucí dítských divadelních kolektivù.

Zůstaòme ještì chvíli u dìtského divadla, nebo□ další z akcí, které se uskuteènily, bylo Krajské kolo národní soutìže dìtských divadelních a loutkáøských souborù s výbìrem na národní pøehlídku v Kaplici. Jak je vidít z pøehledu, který máte v ruce, zúèastnily se ho pouze 2 soubory. Zatím co soubor z Hostivice prokázal své nadprùmìrné kvality, pøedstavení brandýského Vitrníku trpilo èetnými nedostatky, zvláštì v režijní práci. Na KDL byl jednoznaènì doporuèen soubor Hostivít, vedený Danou Øíhovou.

Žalostní malý poèet pøihlášených souborù jen podtrhuje myšlenku potøeby obnovy soutìžní pøehlídky, ta však závisí na vyøešení níkolika zásadních otázek spjatých s materiální technickým zabezpeèením, se smìnou koncepce, se zohlednìním nutnosti bezprostøední termínové návaznosti na národní pøehlídku a v neposlední øadì na vytvoøení dostateènè základny souborù, pracujících na kvalitativní vyšší úrovni. Jakkoli se vyslovené problémy zdají jednoduše øešitelné, není tomu tak a vyžadují si nezbytný èas, který by nemìl pøekroèit rok 1990.

Jednou z nejvíšších akcí minulè divadelní sezóny byla XI. krajská soutìžní pøehlídka vospilých amatérských divadelních souborù v Rakovníku a v Nymburce, Letošní roèník soutìže byl okresními kulturními støedisky obeslán deseti inscenacemi, což je poèet, oproti prùmìru posledních let, ponìkud nižší. Z tìchto deseti pøihlášených inscenací bylo do soutìže pøijato pouze osm. Na základì doporuèení výbìrové komise a KPS nebyla pøijata inscenace pùvodní hry Richarda Krause Odjezd vyvolených souboru Paleta Hostivice a z rozhodnutí vedení SKKS a OK SKNV nebyla pøijata inscenace Divadla Vizita Dolní Bøežany - Jaroslav Dušek a kolektiv souboru - Statek.

Pøes tato omezení jsme byli svèdky velice rozmanité dramaturgické skladby soutìžních pøedstavení. Tato pestrá paleta dramaturgické volby v sobì zároveň obsahovala nemèni barvitou paletu žánrù, rùznost inscenaèních postupù a neopakujících se divadelních poetik. To vše bylo velice pozitivním rysem celè pøehlídky. Soutìžní pøedstavení byla doplnìna o inscenace nesoutìžní. S výjimkou nymburského Hátku se stala i všechna nesoutìžní pøedstavení zdrojem inspirace a pouèení pro ty, kdož se pøehlídky zúèastnili za úèelem prohloubení

svých poznatků a zkušeností, a už to byli jednotlivci ze souborů, posluchači Kursu metodiků divadelních oborů či účastníci semináře pro pokročilé amatérské divadelníky.

Chvályhodná dramaturgická skladba přehlídky ještě nic nevyovídá o inscenačních výsledcích, o vlastní úrovni práce zúčastněných souborů. Podobně, jak byla přehlídka organizace rozdělena do dvou objemově stejných částí, tak na ní v podstatě došlo i k dosti výraznému odlišení poměřovaných inscenačních výsledků. Polovina soutěžních inscenací se charakterizovala jistým kreditem v uvědomilé a cílevědomé dramaturgicko-režijní a v jednotě s ní režijní-scénografické koncepci, promítajícími se prostřednictvím poučené a vynalézavé režijní práce do práce herecké a vyúsňující v obsažné sdílení témat a akcentující závažná myšlenková sdílení, včetně jasných názorových postojů inscenátorů.

U početně stejné druhé poloviny soutěžních inscenací sice tyto atributy divadelní tvorby zcela nechybily, avšak díky nepřesnostem či nejasnostem v dílejších složkách, nedaly vzniknout inscenacím, které by ve svém celkovém vyznění přesvědčivě oslovily a zaujaly diváky, aniž by zůstaly co dlužný vědomé, zacílené a umělecké výpovědi.

Ona první polovina soutěžních inscenací došla po zásluze i ocenění poroty, mj. i návrhem k doporučení účasti na národních přehlídkách. Na JH byl na 1. místě doporučen mladoboleslavský Nasredin, na 2. místě pak Sen Divadla AHA! z Lysé n. L., který byl zároveň doporučen na 1. místě jako studijní představení JH. Jako druhé studijní představení JH byla doporučena inscenace divadla Anfas Kotel. K účasti na Svitavské národní přehlídce ruských a sovětských divadelních her byl doporučen soubor z Mnichova Hradiště. Na základě přehodnocení tohoto návrhu vedením SKKS a po dohodě se souborem Anfas byl uplatněn u Ústavu pro kulturní výchovnou činnost návrh, který na 2. místě na JH doporučil na místo inscenace Snu inscenaci Revizora souboru z Mnichova Hradiště a nedoporučil k účasti divadlo Anfas, které by se pro pobyt členů souboru v zahraničí nemohlo stejně JH zúčastnit.

Stredočeská přehlídka v r. 1987 nepřinesla takové množství výjimečných inscenačních výsledků, jako tomu bylo v ročníku předchozím. Ten byl ovšem skutečně ojedinělým v jedenáctileté novodobé historii divadelních přehlídek v kraji. Nejlepší letošní inscenační výsledky jsou však srovnatelné s

looskými, ba dokonce, oba soubory doporučené porotou na JH 1987, postoupily bezesporu ve své práci opit kupøedu a i v looském roce byly úèastníky ústøedních pøehlídek (Mladá Boleslav na JH, Lysá n. L. ve Svitavách).

Výrazným kladem celé pøehlídky byla ocenìní hodná dramaturgická nároènost, která byla èitelná ze všech uvedených pøedstavení. Té také odpovídala poctivá snaha o interpretaci dramaturgicko-režijního zámìru. Pres níkteré výhrady se vždy jednalo o práci na velice solidní úrovni, o práci nároènou, která si klade vysoké umìlecké a ideové cíle. U všech souborù byla shledána vzestupná tendence v hledaèství umìleckých prostøedkù, v pouèenosti o zákonitostech divadla i odvaze pouštìt se do málo probádaných hlubin moderní poetiky a neotøelých inscenaèních postupù.

Uvážíme-li, že z deseti pøihlášených inscenací se u ètyø jedná o pùvodní autorské poèiny èlenù souborù (M. Pokorný, E. a Vl. Zajícovi, Jaroslav Dušek, Richard Kraus), uvážíme-li spolu s tím, že se jedná o soubory, u nichž dominují atributy hledaèství, odvahy a tvoøivosti jako nezbytného fenoménu, máme co èinit s prùkaznými znaky kvalitativní promìny amatérského divadla ve Støedoèeském kraji. Není to jev náhodný. Nezbytnì souvisí s promìnami naší spoleènosti, jež vytyèil XXVII. sjezd KSSS a XVII. sjezd KSÈ jako proces intenzifikace veškeré èinnosti spoleènosti, podmínìný pøestavbou poznávacích procesù, procesù hodnocení a zmìnou charakteru práce, v níž se musí prosadit aspekt tvoøivosti. Fenomén tvoøivosti je také správnì zdùraznìn ve všech materiálech, které rozpracovávají závìry sjezdù do podmínek jednotlivých oblastí èinnosti. Je podtržen i v soutìžních øádech divadelních pøehlídek. Ve støedu zájmu je realizace tvùrèích dílen pøi divadelních pøehlídkách a práce mladé tvùrèí generace v podobì celého proudu autorského divadla. Hovoøil o tom napø. dr. Kohout, øeditel II. odboru ministerstva kultury ÈSR, v rozhovoru Rudého práva, vìnovanému mj. pøípravì JH 1987.

Promìna, kterou jsme v kraji zaznamenali, je nespornì pozitivním jevem a svidìí o schopnosti amatérského divadla být reflexí soudobého života naší spoleènosti. **Schopnost této reflexe je ostatnì podmínkou, bez které nemùže existovat.** Uvažme spoleènì v tìchto souvislostech, zda jsme nepochybili, zda se nestavíme de role obhájcù tradièních postupù a ovìøených hodnot ve víøe, že naše schopnost poznávat a hodnotit reflektuje aktuální potøeby

společnosti, zda „nevytváříme“ překážky, které tvořivost dříve nebo později stejně přeskochí, zda bychom nemohly být více tvůrci v pravém smyslu toho slova.

První polovina dubna letošního roku byla v kalendáři amatérského divadelního dění ve Středočeském kraji vyhrazena souborům, pracujícím v místech, která jsou označována jako venkovská sídla. 19. ročník Krajské soutěžní přehlídky venkovských divadelních souborů v Libici n. C. a ve Žlebech se otevřel pro soubory z míst s počtem obyvatel do deseti tisíc, s výjimkou tzv. krajsky sledovaných souborů z obcí, která mají statut města. Toto rozšíření náruče přehlídky se ukázalo jako prospěšné, a to ať už pro zapojení přehlídkového nováčka do širšího divadelního dění či v přínosu pro dramaturgickou skladbu přehlídky.

Letošní ročník opět potvrdil úzký vztah venkovských souborů k české dramatice. Z devíti uvedených titulů bylo pět her z české proveniencí, k nim nutno přičítat i autorský počin L. Němce st., byť byl motivován hrou polského autora. Pevaha české dramatiky na přehlídkách venkovských souborů je již pravidlem, mimořádností je to, že se neobjevila žádná hra z odkazu české klasiky, že všechny tituly jsou hry současných autorů. Ty, doplněny dvěma hrami, které lze stále řadit k současné španělské a americké dramatice, učinily z letošní přehlídky i přehlídku současné dramatiky. Tato skutečnost je poněkud v rozporu se zjištěními mnohých výzkumů a šetření, vypovídajících jednoznačně o převaze a oblíbenosti české klasiky, jak v repertoáru souborů, tak v jeho reflexi venkovským publikem. Nicméně, skutečnost je to potěšující, neboť svědčí mi o tom, že venkovské soubory - respektive jejich nejvyspělejší část - neulpívají na ověřených a jistých titulech, že mají odvahu hledat v oblasti, kterou teprve čeká prověření časem. Ona odvaha je jednou z nezbytných podmínek vpravdě tvořivého přístupu k divadelní práci, který v minulé divadelní sezóně vyústil v první úspěšný autorský počin ve hře Než opadla voda. Přítomnost autorského divadla na půdě středočeské přehlídky venkovských souborů je bezesporu dokladem pozitivní kvalitativní proměny divadelního organismu, stejně tak uvedení novinky současného autora souborem z Dolních Kralovic.

I letošní přehlídka ve svých nejlepších výsledcích ukázala, že dramaturgický výběr a tvořivý přístup mají tu nejužší vazbu s jasnou

dramaturgicko-režijní a režijní-scénografickou koncepcí, promítajícími se prostřednictvím práce režijní do práce herecké. Jinými slovy, poučená, uvědomilá, cílevědomá a tvořivá divadelní práce nutně postupuje všechny základní složky inscenace. Tam, kde některá ze základních složek divadelní tvorby absentuje či jí není věnována dostatečná pozornost, dostává se inscenace výsledkem ve svém celku rozporuplný a ne zcela přesvědčivý. Jsme pak obvykle svědky několika zajímavých hereckých výkonů, které však existují jakoby samy o sobě, bez vztahu k celku, k hlavní myšlence, k inscenačnímu principu. Nemohou existovat ani jinak, není-li např. určen inscenační princip samotnými inscenátory. Nestačí, že je do značné míry obsažen v textové předloze. I takové výsledky práce jsme zaznamenali. Ve vyostřené podobě, hraničící s oprávněností postupu do krajského kola soutěže, ale také stětaující se s etikou divadelní práce, tomu tak bylo u souboru Klicpera ze Sadské. Rozporuplnému inscenačnímu výsledku jsme byli přítomni při představení souboru ze Sázavy. K řádově významnějším výsledkům práce dospěly soubory ze Sedlčan, Byšic a Libice n. C. Inscenace souboru z Libice n. C. byla doporučena k využití na národní přehlídce ve Vysokém n. Jizerou jako mimosoutěžní pro dětské publikum. Nejlepší inscenační výsledky byly pak doporučeny do hlavního programu vysoké přehlídky. Na prvním místě to byla inscenace hry Jiřího Hubaře Generálka souboru z Dolních Kralovic a na druhém místě bystřické nastudování hry Než opadla voda.

19. krajská soutěžní přehlídka venkovských divadelních souborů Středočeského kraje jako celek nepřevýšila sice průměr ročníků minulých. Přinesla však řadu podnětů k zamyšlení a k úvahám o dalších cestách amatérského divadla na venkově. Nejlepší výsledky práce, které bylo možno na přehlídce spatřit, pak přinesly důkaz pozitivního směřování vývoje a ukázaly cestu k smysluplné činnosti venkovských divadelních souborů, k naplňování nejpodstatnějších funkcí amatérské divadelní činnosti,

Tolik k hlavním divadelním akcím přehlídkového typu. Dovolte mi, abych využil příležitosti a vzdal dík všem spolupřátelům, kteří se podíleli na jejich přípravě a realizaci, především pak členům amatérských divadelních souborů, na jejichž domovských jevištích se přehlídky a divadelní dílny uskutečnily. Mezi nejobtavnější organizátory náleží již tradičně divadelníci z Rakovníka, Libice n. C. a ze Žebráku. K nim se v posledním období řadí

organizátoøi dílny v Mnichovì Hradišti a øehlídky ve Žlebech. Nelze sice øíci, že by došlo k zásadní promìni ne zcela øíznivého klimatu nymburské øehlídky. Je však zapotøebí ocenit skuteènost, že hlavní organizátor DK HOH železnièáøù vyvinul nemalé úsilí, vedoucí ke zmìni. Projevilo se to zejména ve velice pikné návštìvnosti, ale i ve vztahu pracovníkù tohoto zaøizení k zabezpeèení øehlídky.

Nyní k realizovaným samostatným vzdìlavacím akcím. Již vloni jsem zde hovoøil o zámìru uskuteènit roèní Kurs pro metodiky divadelních oborù, který by umožnil prohloubení ideovì odborné øípravy zkušených odborných pracovníkù a základní øípravu ménì zkušených pracovníkù okresních kulturních støedisek a dalších pracovníkù kulturnì výchovných zaøizení, kterým je svìøena péèe o amatérské divadelní soubory. Tento zámìr se stal skuteèností. Kurs byl zahájen prvním soustøedìním v bøeznu t.r. v rámci Wintrova Rakovníka, pokračoval dalšími dvouapùldenními soustøedìními øi Støedoèeských divadelních hrách v Nymburce a øi øehlídce venkovských divadelních souborù ve Žlebech. Øi národní øehlídce v Kaplici se uskuteènilo jeho první týdenní soustøedìní, druhé je realizováno zde na JH. Kurs je organizován v celkem 10-ti dvouapùldenních soustøedìních a ve dvou týdenních soustøedìních.

Cílem kursu je øíprava kulturnì výchovných pracovníkù pro metodickou práci v divadelních oborech. Jeho hlavním obsahem je výuka dramaturgie a kritického hodnocení inscenací, doplnìná výukou estetiky dramatického umìní, vybraných kapitol z dìjin divadla, základù divadelní reže, scénografie a psychologie kulturnì výchovné èinnosti. Posluchaèi se seznámí s klíèovou problematikou dìtského divadla a dramatické výchovy, divadla pro dìti a loutkového divadla. Organickou souèástí výuky jsou i níkteré základní otázky teorie kultury, teorie kulturnì výchovné èinnosti a kulturní politiky se zøetelem k práci metodikù v okresech a místech. Nedílnou souèástí výuky je úèast posluchaèù na všech øedstaveních, konaných v dobì soustøedìní na krajských èi národních øehlídkách a úèast na jejich hodnoceních a rozborech. V rámci kursu jsou organizovány porady metodikù pro amatérské divadlo a dramatickou výchovu dìtí.

Kurs obeslala okresní kulturní støediska ze Støedoèeského kraje s výjimkou OKS Pøíbram, Praha-západ a Beroun. Tèto výjimeènè možnosti i

prohloubení kvalifikace využila i další kulturní výchovná zařízení klubového typu. Celkem kurs navštívuje 23 posluchačů.

Hlavní lektorkou kursu je Jarmila Ěerníková-Drobná, dalšími lektory jsou a ještě budou Zdeněk Pošíval, Milan Strotzer, Jindra Delongová, Rudolf Felzmann, Petr Kolínský, Luděk Richter, Alena Urbanová, Antonín Navrátil, dr. Soňa Hermochová a další.

Vedle tohoto dlouhodobého vzdělávání byly realizovány dva dvouapůldenní semináře nastavbového typu - oba jako první v zamýšlené řadě. Jedním z nich byl Seminář pro absolventy Kursu dramatické výchovy dětí a pokročilé vedoucí dětských divadelních kolektivů. Uskutečnil se ve spolupráci s KDP hl. města Prahy v Rakovníku v jednom z květnových víkendů t.r. za účasti 14 seminaristů. Jeho obsahem byl praktický seminář na téma „Práce s hudbou a zvukem“, vedený lektorem Štěpánem Filčíkem, dále předvedení výsledků inscenace práce 3 absolventů Kursu a vedoucích souborů a rozborový seminář vedený lektorem Jaroslavem Provazníkem, do třetice pak seminář na téma Využití poznatku, současné dětské neurologie pro práci vedoucích dětských zájmových kolektivů, jehož lektorem byl MUDr. Komárek. Z programu rakovnického semináře je zřejmé, že se obsahově zaměřil na takové disciplíny, kterými se nebylo možné pro nedostatek času zabývat v průběhu kursu či jen omezeně.

Nejinak tomu bylo v nastavbovém semináři pro absolventy dlouhodobých kursů SKKS v divadelních oborech a zkušené režiséry amatérských divadelních souborů. Tento se uskutečnil pod názvem „Divadlo jako lidské místo“ v rámci Wintrova Rakovníka za účasti 22 seminaristů. Prvním tématem, kterým se seminář zabýval, byla psychohygiena divadelní tvorby - lektorkou byla PhDr. Jana Pilátová. Druhá část byla věnována současnému sovětskému divadlu - lektorkou byla PhDr. Vlasta Smoláková, Csc. Součástí programu bylo zhlédnutí dvou inscenací krajské přehlídky a jeden rozborový seminář.

Obě uvedené vzdělávací akce byly spontánně účastníky přijaty jako velice podnětné a zdařilé.

V počáteční fázi jakéhosi průzkumu zájmu a potřeb jsou dvě další vzdělávací akce, které by měly bezprostředně navazovat coby nastavby vloni ukončených dlouhodobých kursů, t.j. Kursu divadelní režie a Kursu dramatické výchovy

dití. Hlavním obsahem obou nástaveb bude shodně profesionální odborná pomoc při přípravě a realizaci inscenací absolventů kursů v divadelních souborech, v kterých působí, přičemž těžiště profesionální pomoci by mělo spočívat v tzv. metodickém vedení režiséra či vedoucího dětského divadelního kolektivu lektorem od přípravné fáze inscenace až po její realizaci, respektive její další dotváření. V případě vedoucích dětských kolektivů bude profesionální pomoc zaměřena i na rozvíjení náležitých schopností dětí a jejich dovedností jako nezbytného předpokladu pro práci na inscenačním tvaru.

Tolik k samostatným vzdělávacím akcím, které se uskutečnily či započaly v minulém divadelní sezóně.

Kdo v minulém sezóně reprezentoval Středočeský kraj na národních či celostátních přehlídkách:

- na ložském JH soubor Kolár z Mladé Boleslavi s inscenací Euripidovy tragédie Ifigenie v Aulidě,
- na národní přehlídce vesnických a zemědělských DS ve Vysokém n. Jiz. soubor JZD Spojeného klubu pracujících z Bystřice u Ben. s inscenací hry Azata Abdulina Třináctý předseda
- na národní přehlídce ruských a sovětských divadelních her ve Svitavách Divadlo AHA! z Lysé n. L. s inscenací Svůj k svému a soubor Tyl z Rakovníka s inscenací hry J. Švarce Stín
- a konečně na Kaplickém divadelním léti dětský hudební dramatický soubor Hostivít ZŠ Hostivice s Hrou o Dorotě.

Putovní pohár A. P. Čechova a další ceny udělené souboru z Lysé n. L. na svitavské přehlídce jsou samy o sobě dostatečně výmluvným dokladem úspěšné reprezentace kraje tímto souborem. Cena České mírové rady a další ceny získané rakovnickým souborem na stejné přehlídce za inscenaci Švarcova Stínu hovoří, nejen o úspěchu rakovnického souboru, ale o potěšitelné skutečnosti, že oba naše soubory ovládly bez konkurence svitavské jeviště. Po letech neúspěchů prolomil dětský středočeský soubor z Hostivice svým vystoupením s Hrou o Dorotě beznaděj, která vládla pro naše soubory na půdi Kaplického divadelního léta. Jeho představení zde bylo přijato jako jedno z nejpočetnějších.

Ke tøm nejzdaøilejším inscenaèním poèinùm loòské pøehlídky ve Vysokém lze pøiøadit inscenaci Tøináctého pøedsedy bystøického souboru. Tìžké onemocnìní pøedstavitelky jedné ze stìžejních rolí Ifigenie v Aulidì, kterou bìhem týdne vytvoøila v záskoku jiná hereèka, neumožnilo mladoboleslavskému souboru dojít sice zaslouženého ocenìní práce na nelehkém úkolu na pùdì JH. Nicménì, již samo zaøazení inscenace do programu celostátní pøehlídky bylo významným ocenìním práce souboru a výrazem úspìšnosti inscenace.

Nikteré naše soubory, a nebylo jich málo, se zúèastnili dalších významných pøehlídek, jako napø. I. otevøené divadelní pøehlídky v Praze, Divadelního Mostu, Chodovrat, Karlovarského harlekýna, Prachatického „Štítu“ a dalších. Potìšitelné je, že ve všech pøípadech sklidily zasloužené uznání, nevyjímaje hlavní ceny.

To vše jsou doklady toho, že loòská divadelní sezóna zúroèila nebývalé výsledky práce støedoèeských souborù v sezoni pøedešlé a stala se tak z tohoto hlediska jednou z nejúspìšnějších od r. 1977.

Vloni jsem na tomto místì hovoøil neprozøetelnì o konkrétní brzké optimistické budoucnosti edièní èinnosti SKKS na úseku amatérského divadla. Byla to chyba, nebo□ do dnešního dne se nemùžeme pochlubit ani jedním vydaným titulem. Po zkušenostech, kterých jsem nabyt, si netroufám v tomto ohledu pøedesílat vùbec nic. Mohu jen litovat zbyteènì vynaložené práce pøi vypracovávání návrhù, jednání s autory atd., nemluví o vlastní práci autorù samotných, nebo□ za bezmála pìt let mého pùsobení se nepodaøilo vydat ani jeden titul, pomínu-li jeden vydaný ve skluzu z pøedchozího období. Mohu v tuto chvíli oznámit pouze to, co bylo navrženo a pøipraveno k vydání a doufat, že alespoò něco z toho dojde realizace. Tak tedy:

1. publikace, vìnovaná základùm divadelního pojmosloví, vycházející z Estetiky dramatických umìní Otakara Zicha - napsal Zdeněk Pošíval;
2. dramaturgická pøíruèka, vìnovaná èeské dramatice - èinohøe - napsala J. Černíková-Drobná;
3. publikace pojednávající o využití nejruznìjších materiálù na jevišti - v prodlouženém termínu do konce srpna t.r. pøislíbyl odevzdat rukopis Petr Kolínský;
4. publikace, jejímž tìžištím je objasnìní metody kolektivní divadelní

tvorby autorského charakteru, čerpající z neobvyklého inspirativního zdroje, jakým je lidové divadlo Enrigua Buenaventury - napsal Dr. Jan Hendl;

5. publikace, věnovaná divadlu pro děti, obsahující metodickou část k dramaturgii, jejíž součástí by měly být 3 texty her - dramatizací pohádek Boženy Němcové a obsahující repertoárovou část v podobě kartotéky vybraných her a dramatizací - kromě kartotéky zpracováno a napsáno autorkami Zdenou Joskovou, Alenou Urbanovou a Jarmilou Černíkovou-Drobnou;

6. publikaci, která by byla druhým dílem zamýšlené řady, jejímž prvním dílem je publikace předchozí; druhý díl by měl čerpat z díla Karla Jaromíra Erbena - dojednáno s autorkami Zdenou Joskovou a Alenou Urbanovou.

Kromě titulu, který autorsky připravuje Petr Kolínský, není důvodem mnohaleté proluky v ediční činnosti neodevzdání rukopisu autorem v daném termínu. Důvody nejsou ani v oblasti vlastního vytištění, což by se dalo očekávat i pochopit. Důvody jsou mezi těmito základními fázemi, bez nichž nemůže žádná publikace spatřit světlo světa. Je to paradoxní, ale je to tak. Nežlobte se na mě, že vám nedovedu osvětlit právě příčiny tohoto stavu. Sám je neznám, jen je tuším. Nechci vám říkat „zákon je zákon a dost“ - takové odpovědi - a to velice nekompromisním způsobem - se mi totiž dostalo z odpovídajících míst, když jsem apeloval na změnu neblahého stavu v naší ediční činnosti.

Vyčerpá jsem tu část své informace, která se vztahuje k minulému dnu.

Přistupme k tomu, co bude, co plánujeme pro další divadelní sezónu.

Nejbližší akcí bude FEMAD, tvůrčí dílna mladého amatérského divadla v Libici n. C. Jak již víte z pozvánky již z tisku, který máte před sebou, FEMAD se letos uskuteční v Libici nad Cidlinou, kde se bude konat po dva roky, kdy bude probíhat rekonstrukce areálu divadla Na kovárně v Podíbradech. Odvisle od závěrů a opatření, která byla učiněna na základě zhodnocení minulého ročníku a vlivem změny místa pořádání dojde k některým změnám. S těmi, které se dotýkají bezprostředně účastníků, bych vás chtěl seznámit.

Přední je to potvrzení pracovního charakteru této akce, což se projevuje nejen v názvu, ale zejména ve vyloučení veřejnosti a důslednějším výběru seminaristů. Výběru proto, že zájem značně přesahuje kapacitní možnosti, zvláště však jde o zachování pracovního charakteru a tvůrčnosti FEMAD

Počet seminaristů je limitován. Můžeme jich přijmout 100, z toho 30 z jiných krajů než ze stredoèeského. Pøitom hrající soubory mají právo vyslat po 3 seminaristech. Podmínkou přijetí přihlášky je doporuèení OKS èi ve vitších místech obvodního kulturního støediska. Ne všichni úèastníci budou moci být ubytováni pøímo v Libici n. C. Z tohoto dùvodu bude èást ubytována v Podìbradech s tím, že pro ni nebudou zajišřovány svozy. Hlavním garantem bude po dva roky Místní NV v Libici a hlavním organizátorem Støediskové kulturní zaøizení v Libici.

Následnou divadelní akcí bude Festival amatérských divadelních souborů se stoletou a delší tradicí Erbenův Žebrák, memoriál Jiøího Beneše. Jeho program máte v rukou, stejnì tak termíny všech dalších festivalových divadelních akcí, vèetnì termínů uzávìrek, tzn. termínů, do kdy musí být přihlášky doruèeny na SKKS. To se týká pouze soutìžních pøehlídek a krajské dílny dìtského divadla. Zájemci o vstupenky na pøedstavení Erbenova Žebráku se mohou obracet na OKS Beroun, na s. Šimeèkovou. Pøijmìte naše pozvání nejen na pøedstavení Erbenova Žebráku, ale i na besedy o inscenacích, které se uskuteèní po každém veèerním pøedstavení.

Další divadelní akcí bude rakovnická pøehlídka inscenací her pro dìti. Vidomí toho, že právi oblast divadla pro dìti je z těch, kterým je potøeba pomoci největší mírou, nás nevedlo jen k již zmínìným medièním titulům, ale také k tomu, aby byla umožnìna každoroèní pravidelná platforma systematického pùsobení. Zkušenosti z dalších oblastí divadelní èinnosti potvrdily a praxe prokázala nezastupitelnost možnosti konfrontace výsledků práce na pùdì pøehlídek, jež se stávají pravidelnými støedisky vzdìlávání a odrazovými mùstky dalšího rozvoje. Díky pochopení a iniciativì ONV a OKS v Rakovníku, budou poøádány, poèínaje minulým rokem, soutìžní pøehlídky inscenací her pro, dìti každoroènì. Vzhledem k tomu, že prozatím se národní pøehlídka uskuteèòuje jednou za dva roky, bude zajišřována možnost postupu vždy z obou roèníkù, které budou národní pøehlídce pøedcházet.

Krajská dílna dìtského divadla si zachová i v tøetím roèníku svùj charakter i strukturu, její letošní tematické zamìøení bude rešie v dìtském divadelním souboru. Ti, kdož se jí zúèastnili v minulých letech, obdrží osobnì pozvání od SKKS, další zájemci mohou získat přihlášky na pøíslušných OKS poèátkem øíjna.

Krajská pøehlídka vyspìlých amatérských divadelních souborů se uskuteèní

v obou tradičních místech. Dochází zde k jedné změně, a to té, že oproti zvyklosti posledních let, kdy byla 1. část pravidelně v Rakovníku a 2. část v Nymburce, přičemž každá z nich byla samostatně vyhodnocována, včetně vyhlášení nejlepších inscenací té které části, bude napříští docházet ke stěděání míst zahájení a zakončení přehlídky a zejména k jejímu jednotnému vyhodnocování a vyhlášení výsledků v samotném závěru celé přehlídky, t.j. stejně, jako je tomu již po léta v případě přehlídky venkovských souborů. Přístí ročník bude mít opětovně charakter otevřené přehlídky všem druhům a žánrům divadla a bude na něm proveden výběr souborů pro doporučení na JH, Svitavy a Šrámkův Písek.

Krajské kolo národní soutěže dětských divadelních souborů se v přístím roce uskuteční obdobně, jako tomu bylo letos. Doporučujeme, aby soubory nečekaly až na oficiální přihlášky a informovali nás o svých vystoupeních průběžně, aby nedocházelo k zbytečnému a namnoze komplikovanému organizování představení pro členy výběrové poroty těsně před uzavírkou.

To ostatně platí obecně, nejen tedy pro dětské kolektivy.

Krajská soutěžní přehlídka venkovských divadelních souborů se v r. 1988 uskuteční za stejných podmínek jako v roce 1987. Tyto jsou vymezeny statutem, který byl poskytnut okresním kulturním střediskům a mnoha jednotlivým souborům. Případným dalším zájemcům jej můžeme na požádání poskytnout.

Tolik k akcím přehlídkového typu, které jsou plánovány na divadelní sezónu, která je před námi.

Jaké připravujeme samostatné vzdělávací akce. Předně bude pokračovat Kurs metodiků divadelních oborů v rozsahu, jak jsem o něm již hovořil. Závěrečné soustředění kursu se uskuteční v rámci Wintrova Rakovníka 1988.

Dále bude probíhat nastavba Kursu divadelní režie a nastavba Kursu dramatické výchovy dětí, o kterých jsem mluvil.

V rámci Wintrova Rakovníka počítáme s realizací dalšího dvouapůldenního tematického semináře nastavbového charakteru, který bude určen absolventům dlouhodobých vzdělávacích akcí v divadelních oborech a zkušeným režisérům. Tematicky se seminář bude orientovat na otázky dramaturgie a současného světového divadla. Uskuteční se ve dnech 18.-20. března 1988.

V průběhu prvního pololetí 1988 by se měl také uskutečnit další z řady

nástavbových seminářů, určených absolventům Kursu dramatické výchovy dětí a pokročilým vedoucím dětských divadelních kolektivů. Termín, místo ani téma semináře nejsou v tuto chvíli prozatím upřesněny.

Za svébytnou formu vzdělávání lze považovat poskytování profesionální pomoci jednotlivým souborům. Nebudu zde vyjmenovávat všechny možné formy této pomoci, neboť jsou v podstatě neomezené. Jediným omezením jsou otázky finančního zajištění, respektive zabezpečení dopravy lektorů do míst působení souborů. Ty je však třeba řešit individuálně případ od případu. Při dobré vůli se dají ve spolupráci se zřizovateli vždy vyřešit. Zkušenost ukázala, že nejefektivnější formou této pomoci je forma metodického vedení tvůrců inscenací profesionálem v průběhu přípravy a realizace inscenace a vedle ní pomoc při přípravné fázi, t. j. při volbě titulu, dramaturgické přípravě hry a přípravě dramaturgicko-režijní koncepce.

Naše opakovaná nabídka využití profesionální pomoci se týká především krajsky sledovaných souborů, v případě potřeby však i souborů dalších. Využijte jí vešas. Přednost budou mít přirozeně ti, kdož uvažují o nastudování takových her, které svou obsahovou a uměleckou kvalitou souzní s potřebami naší společnosti. **A ještě jednou: přicházejte vešas**, ne až tehdy, když herci umí text, mají zafixovaná aranžmá a vy jste zjistili, že nevíte jak dál. Aby byla pomoc účelná, bylo by ve většině takových případů zapotřebí začít znova a jinak, a to není většinou možné. Přijďte dříve, než se jako režiséři postavíte před soubor s textem v ruce.

Dovolte mi, abych závěrem své řeči poděkoval všem profesionálním spolupracovníkům, kteří vlnovali v uplynulé sezóně svůj um a čas ku pomoci amatérského divadla v našem kraji, jmenovitě pak zvláště Jarmile Ěerníkové-Drobné, abych poděkoval všem členům krajského poradního sboru, kteří se díky svému zájmu a iniciativě zasloužili o další rozvoj amatérského divadla, přede všemi pak předsedovi Jaroslavu Šindeláři, místopředsedovi Jaroslavu Kodešovi a členu poradního sboru Milanovi Schejbalovi.

Vůbec největší díky náleží však všem divadelním souborům, jejich zřizovatelům a vedoucím osobnostem za jejich poctivou a kvalitní práci v minulé divadelní sezóně.

Poděkování patří i těm okresním kulturním střediskům a jejich metodikům,

vínujícím oblasti amatérského divadla a dramatické výchovy dětí systematickou a kvalifikovanou péèí. Pøede všemi se to již tradièní týká OKS Mìlník, Mladá Boleslav, Nymburk a Praha-západ. Vùbec se to, žel, netýká OKS Pøíbram.

Pøejí souborùm, které budou reprezentovat náš kraj na národních pøehlídkách ve Vysokém, Stráži pod Ralskem a Svitavách, aby zde úspìšni obstály. Zvlášò aktuální je mé pøání, aby se na letošním JH daøilo Divadlu AHA! z Lysé nad Labem.

Pøejí vám všem do další divadelní sezóny dobré zdraví a stále více tvùrèích sil a fantazie, ale také radosti a uznání za dobøe vykonané dílo.